

Bogdan Wankiewicz

Wpływ sportu na rozwój lokalny w świetle ustawy o sporcie

Ekonomiczne Problemy Usług nr 79, 413-427

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bogdan Wankiewicz

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Wałczu

WPLYW SPORTU NA ROZWÓJ LOKALNY W ŚWIETLE USTAWY O SPORCIE

Wstęp

Samorząd terytorialny ma obowiązek zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, co wiąże się z określonymi zadaniami. Zadania na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego powinny być określane na poziomie jak najbliższym mieszkańcom. W obszernym katalogu zadań własnych poszczególnych samorządów ważną pozycję zajmuje kultura fizyczna, która obejmuje wychowanie fizyczne, rehabilitację ruchową i sport.

W ustawie o sporcie określono zasady uprawiania i organizacji sportu, które mieszczą się w obszarze usług, w dużej mierze mających charakter zaspokajania potrzeb osobistych. Dostarczanie dóbr niematerialnych z dziedziny kultury fizycznej, w której mieści się również sport, ma bezpośredni i pośredni wpływ na aktywność fizyczną obywateli. Z definicji sportu zapisanej w ustawie o sporcie wynika wprost, że są to wszelkie formy aktywizacji fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawianie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiąganie wyników sportowych na wszelkich poziomach [Ustawa z dnia 25.06.2010 r. o sporcie..., art. 2].

Społeczność lokalna oczekuje zapewnienia usług o odpowiedniej jakości, które spełnią jej oczekiwania. Odpowiedzialność za to ponoszą władze lokalne,

które mają określone możliwości świadczenia usług publicznych, również w sporcie.

1. Dofinansowanie sportu ze środków Unii Europejskiej

W obowiązującym od wielu lat modelu finansowania założono, że głównym źródłem nakładów finansowych na sport jest sektor publiczny. Struktura wydatków publicznych wskazuje na znaczny udział jednostek samorządu terytorialnego w finansowaniu sportu. Zaledwie około 1/3 ogółu nakładów pochodzi z budżetu państwa oraz z dopłat do stawek w grach losowych, będących monopolem państwa. Osiągnięcie europejskich standardów powszechności i dostępności sportu oraz utrzymanie wysokiej pozycji Polski we współzawodnictwie sportowym wymaga większych wydatków na sport.

Biorąc pod uwagę umiarkowany w najbliższych latach wzrost nakładów z budżetu państwa, ważne jest dążenie do zwiększenia udziału w wydatkach na ten cel w budżetach wszystkich szczebli samorządu terytorialnego, co najmniej do 3,5%. Zamierza się to osiągnąć przez politykę motywującą samorządy terytorialne do opracowywania programów rozwoju sportu, wspierania i popularyzowania sportu dla wszystkich oraz rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [Ustawa z dnia 25.06.2010 r. o sporcie...].

Nowa ustawa o sporcie zastępuje dwa akty prawne, które obowiązywały do tej pory w sporcie: ustawę o kulturze fizycznej oraz ustawę o sporcie kwalifikowanym. Głównym celem ustawodawcy było dostosowanie wcześniej obowiązujących ustaw do standardów europejskich między innymi przez zmniejszenie regulacji wielu szczegółowych zagadnień, które do tej pory w polskim sporcie nie były przejrzysto uregulowane, wprowadzając między innymi nowe możliwości finansowania sportu, co nie jest bez znaczenia dla dalszego jego funkcjonowania szczególnie na poziomie samorządowym [Wankiewicz, 2011].

Polska jako członek Unii Europejskiej korzysta z dotacji finansowych na inwestycje w infrastrukturę sportową, co pozwala zmniejszyć dystans do krajów starej Unii Europejskiej również w obszarze sportu. Zdobyte doświadczenia w korzystaniu ze środków funduszy strukturalnych pozwolą Polsce przygotować się do absorpcji środków z kolejnych projektów, zgodnie z celami określonymi w *Strategii rozwoju kraju na lata 2007–2015*.

Sport nie znajduje się w bezpośrednim obszarze działania Unii Europejskiej. Wspólnotowe przepisy prawa jedynie w ograniczonym stopniu znajdują zastosowanie w działalności sportowej prowadzonej na terytorium państw członkowskich UE [<http://www.cie.gov.pl>, 2011]. Mimo że sport w Unii Europejskiej nie ma mocy prawnie wiążącej, to jego rola i ranga wzrastają, wywierając przez politykę wspólnotową duży wpływ na różne sfery życia. Sport jest umocowany w takich obszarach polityki wspólnotowej, jak:

- polityka rynku wewnętrznego,
- polityka konkurencyjności,
- polityka zdrowotna,
- polityka edukacyjna,
- polityka młodzieżowa.

Fundusze unijne są jednym ze środków realizacji inwestycji związanych z przygotowaniem do Euro 2012. Należy podkreślić, że środki unijne nie zastępują środków krajowych, są bowiem jedynie ich uzupełnieniem. Inwestycje na Euro 2012 są finansowane także z innych źródeł, w tym z zasobów jednostek samorządu terytorialnego oraz środków prywatnych.

Unijne środki odegrały niebagatelną rolę w finansowaniu niektórych dziedzin sportu. Z danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wynika, że wsparcie uzyskało kilkaset projektów dotyczących infrastruktury sportowej w latach 2004–2006, a na lata 2007–2013 przewidziano środki przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1

Wartość inwestycji zrealizowanych ze środków unijnych w latach 2004–2010 na infrastrukturę sportową w ramach poszczególnych programów na koniec 2010 roku

Rodzaj programu	Lata 2004–2006 (mln zł)	Lata 2007–2013 (mln zł)
ZPORR	857,7	
SPO ROL	140,3	
INTEREG	40,2	
RPO (16 regionów)		5 046,6
POI i Ś		2,8
PORPW		204,6
PO Kapitał Ludzki		11,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego [www.mrr.gov.pl, 2011].

Z danych przedstawionych w tabeli 1 wynika, że środki na sport z Unii Europejskiej w latach 2007–2013 będą kierowane głównie na Euro 2012. Będą one pochodzić z różnych programów i zgodnie z wykazem przedsięwzięć Euro 2012 zostaną przeznaczone na realizację takich zadań, jak [Rozporządzenie Rady Ministrów z 29.12.2009...]:

- stadiony główne – 4 przedsięwzięcia,
- stadiony alternatywne – 2 przedsięwzięcia,
- pozostała infrastruktura – 76 przedsięwzięć,
- centra pobytowe – 54 przedsięwzięcia.

Wśród wymienionych przedsięwzięć 70 projektów jest współfinansowanych ze środków unijnych. Występują one w programach: Infrastruktura i Środowisko, Innowacyjna Gospodarka oraz regionalnych programach operacyjnych (RPO) województw: dolnośląskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, śląskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego.

Oprócz programów operacyjnych funkcjonujących na poziomie krajowym są także programy operacyjne dla każdego województwa, a zatem szesnaście regionalnych programów operacyjnych jest przykładem decentralizacji zarządzania procesami rozwojowymi. Takie rozwiązanie ma na celu identyfikowanie potrzeb na jak najniższym szczeblu, tak aby działania zawarte w regionalnych programach operacyjnych odpowiadały planom rozwoju każdego województwa. Samorządy województw otrzymały szerokie kompetencje związane z przygotowaniem i realizacją RPO.

W zarządzaniu i wdrażaniu RPO główną rolę odgrywają zarządy województw jako instytucje zarządzające programami, które odpowiadają za przygotowanie i realizację RPO, między innymi za:

- ocenę i wybór projektów do dofinansowania,
- dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów,
- kontrolę projektów,
- monitorowanie i ewaluację realizacji programu.

Ponadto instytucje zarządzające wydają wytyczne, zalecenia i podręczniki dotyczące różnych aspektów związanych z realizacją programu oraz prowadzą działania promocyjno-informacyjne. Inwestycje, na które pozyskuje się środki z RPO, należy zrealizować na terenie danego województwa. Priorytety w poszczególnych RPO są podobne. W ich ramach zazwyczaj pozyskano dofinansowanie na inwestycje związane ze zdrowiem, edukacją, rozwojem miast, tury-

styką, sportem, rekreacją, społeczeństwem informacyjnym, promocją regionu. W sporcie były to głównie działania związane z rozwojem bazy dydaktyczno-edukacyjnej szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, również uczelni wyższych. Inwestycje skupiały się na budowie hal, boisk sportowych i pływalni. Kolejnym obszarem były i nadal są obiekty ogólnodostępne, jak kompleksy sportowe, ośrodki sportu i rekreacji oraz inne obiekty o charakterze sportowo-rekreacyjnym. Wartości liczbowe i kwotowe wykonanych zadań inwestycyjnych w ramach RPO przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2

Wartości liczbowe i kwotowe zrealizowanych projektów sportowych
dofinansowanych ze środków UE w latach 2007–2010
w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych

Województwo	Liczba inwestycji	Wartość ogółem (zł)	Dofinansowanie z UE (zł)	Dofinansowanie z UE (%)
Śląskie	84	83 243 6984	358 719 824	43,09
Pomorskie	166	60 049 2051	203 744 208	33,93
Warmińsko-mazurskie	100	46 660 0661	145 686 836	31,22
Łódzkie	21	45 660 0794	166 813 791	36,51
Dolnośląskie	60	383 740 289	172 394 274	44,92
Podkarpackie	71	301 969 906	140 380 464	46,49
Lubelskie	34	28 641 6591	174 911 549	61,07
Lubuskie	20	258 637 372	82 497 191	31,90
Zachodniopomorskie	25	214 644 518	80 132 455	37,33
Wielkopolskie	34	197 103 744	120 289 365	61,03
Podlaskie	14	168 705 332	77 434 886	45,90
Kujawsko-pomorskie	15	136 309 140	83 193 544	61,03
Opolskie	13	129 893 082	39 408 371	30,66
Mazowieckie	30	78 870 398	62 824 947	79,66
Świętokrzyskie	100	533 954 025	248 606 019	46,56
Razem		5 046 607 192	2 157 037 724	42,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego [www.mrr.gov.pl, 2011].

Z danych zawartych w tabeli 2 wynika, że największe dofinansowanie z Unii Europejskiej otrzymały województwa: mazowieckie, lubelskie, wielkopolskie i kujawsko-pomorskie, a najmniejsze – województwo opolskie.

W latach 2007–2013 oprócz realizowanych 16 regionalnych programów operacyjnych oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach których mogą być podejmowane przedsięwzięcia bezpośrednio związane z infrastrukturą sportową, realizowany jest także Program Operacyjny Kapitał Ludzki. W ramach RPO inwestuje się w obiekty służące pośrednio również kulturze fizycznej, między innymi środki finansowe są przeznaczane na:

- a) budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form wypoczynku – szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, plaż, kąpielisk, przystani wioślarsko-kajakowych;
- b) rozwój, modernizację i wyposażenie obiektów infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boisk, hal sportowych, stadionów, basenów, wyciągów narciarskich);
- c) aktywną promocję województwa przez organizację imprez sportowych rangi krajowej i międzynarodowej;
- d) budowę strategicznych obiektów sportowych, takich jak wielofunkcyjne hale sportowo-widowiskowe, ośrodki szkoleniowo-sportowe, stadiony lekkoatletyczne.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki, do którego celów należy wzrost zatrudnienia, zwiększenie poziomu integracji społecznej oraz podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa, stworzy środowiskom sportowym możliwość ubiegania się o dofinansowanie projektów obejmujących między innymi szkolenia i rozwój umiejętności osób zatrudnionych w sektorze sportu, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przez sport na przykład osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych lub rozwój oferty edukacyjnej szkół na poziomie lokalnym przez organizację zajęć sportowych.

Jak wspomniano, finansowanie rozwoju sportu na terenach wiejskich jest możliwe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który stwarza warunki do realizacji projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej między innymi z poprawą stanu obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz podwyższaniem kwalifikacji zawodowych osób działających w sporcie. W ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Programu Operacyjnego Rozwoju Polski Wschodniej można będzie wykorzystać środki na infrastrukturę oraz sport i rekreację. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w ramach powiększenia ekologicznego transportu publicznego przewiduje możliwość rozbudowy w dziewięciu obszarach metropolitalnych ścieżek rowerowych służących rekreacji.

2. Dofinansowanie sportu ze środków budżetu państwa

W nowej ustawie o sporcie sprecyzowano możliwości wspierania sportu z budżetu państwa przez organy władzy publicznej, które są przedstawione w art. 29 cytowanej ustawy. Sport może być dofinansowany przez następujące organy władzy publicznej:

- a) właściwego ministra do spraw kultury fizycznej – organizowanie, uprawianie i promocja sportu;
- b) właściwego ministra do spraw edukacji i do spraw szkolnictwa wyższego – wspieranie finansowo sportu w środowisku szkolnym i akademickim;
- c) ministra obrony narodowej oraz ministra spraw wewnętrznych i administracji publicznej – wspieranie finansowo rozwoju sportu w podległych im jednostkach organizacyjnych;
- d) ministra właściwego do spraw zdrowia – koszty opieki medycznej nad zawodnikami kadry narodowej w sportach olimpijskich i paraolimpijskich, sposób opieki medycznej nad zawodnikami uprawiającymi sport w różnych dyscyplinach sportowych, uwzględniając specyfikę współzawodnictwa, koszty wydania orzeczeń lekarskich¹;
- e) Totalizator Sportowy – pełni główną rolę w finansowaniu polskiego sportu, przekazując środki na rozwój sportu dzieci i młodzieży oraz przeznaczając poważne kwoty na budowę obiektów sportowych.

Ministerstwo Sportu, mimo że ma szerokie możliwości finansowania sportu, to traktuje swoje działania jako formę dofinansowania sportu oraz jego organizacji i promocji [Gniatkowski i wsp., 2011]. Działania te mają przede wszystkim wspierać już podjęte inicjatywy, a nie wychodzić z nowymi. Możliwości wydatkowania środków publicznych przez właściwego ministra są unormowane w Ustawie o sporcie w art. 29 ust. 1. Mimo że ustawa ta umożliwia dofinansowywanie zadań w dziedzinie sportu, to jednak decyzje te ograniczają następujące przepisy:

---

¹ Art. 37 ust. 1 Ustawy o sporcie zamieszczono przepis dotyczący kosztów badań niezbędnych do wydania orzeczenia w stosunku do zawodników, którzy nie ukończyli 23 lat i nie otrzymują wynagrodzenia za uprawianie sportu.

- a) ustrojowe:
  - Ustawa z dnia 4.09.1997 roku o działach administracji rządowej,
  - Rozporządzenie Rady Ministrów z 23.08.2005 roku w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki,
  - Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu działania MSiT;
- b) ustawy budżetowej w dziale „kultura fizyczna i turystyka”;
- c) inne przepisy ustawy o sporcie, które umożliwiają wspieranie sportu innym ministrom (edukacji narodowej, szkolnictwa wyższego, obrony narodowej i spraw wewnętrznych).

Dofinansowanie sportu w Polsce ma na celu wspieranie sportowców prezentujących wysoki poziom sportowy (olimpijczyków, potencjalnych olimpijczyków, reprezentantów Polski na arenie międzynarodowej – igrzyska olimpijskie, paraolimpijskie, mistrzostwa świata i Europy. Równie ważne jest wspieranie sportu młodzieżowego w ramach ogólnopolskich olimpiad młodzieży, sportu powszechnego dofinansowanego z zadań Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla uczniów różnych typów szkół. Ważnym działaniem jest wspieranie sportu osób niepełnosprawnych. Redystrybucja środków jest rozproszona, ponieważ obejmuje wiele obszarów działania, takich jak:

- a) sport kwalifikowany – zadania są dofinansowane przez polskie związki sportowe i ogólnopolskie stowarzyszenia sportowe; środki są przeznaczane na stypendia dla zawodników, nagrody oraz na finansowanie działalności sportowej zawodników na najwyższym poziomie sportowym;
- b) sport młodzieżowy – obejmuje dofinansowanie zadań w ramach ogólnopolskich olimpiad młodzieży;
- c) sport powszechny – dofinansowanie zadań w ramach dotacji budżetowych z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej i Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla uczniów;
- d) sport osób niepełnosprawnych – dofinansowanie zadań związanych ze świadczeniami paraolimpijskimi oraz stypendiami i nagrodami dla zawodników;
- e) kształcenie i doskonalenie kadr – środki finansowe przeznaczone na szkolenie kadr w zakresie kultury fizycznej i na wydawnictwa;

- f) inwestycje sportowe – dofinansowanie budowy infrastruktury sportowej;
- g) związki sportowe i organizacje sportowe – dofinansowanie działalności związków sportowych w poszczególnych dyscyplinach sportowych;
- h) szkoły mistrzostwa sportowego – dofinansowanie tych szkół jest częścią realizacji celów MSiT i jego polityki szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo, w którym są objęci szkoleniem zawodnicy wskazani przez poszczególne związki sportowe.

Reasumując, należy stwierdzić, że mimo uchwalenia nowej ustawy o sporcie oraz uproszczeniu formy i trybu wspierania sportu przez organy władzy publicznej należy dążyć do łączenia środków finansowych w celu zmaksymalizowania efektów nakładów finansowych.

3. Dofinansowanie sportu ze środków jednostek samorządu terytorialnego

Nowa ustawa o sporcie precyzuje warunki wspierania sportu przez organy władzy publicznej, uznając, że jest to zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego, mające tworzyć warunki sprzyjające rozwojowi sportu. Rady gmin, powiatów czy sejmik wojewódzki mogą określić w drodze uchwały zasady wspierania sportu, uwzględniając cel publiczny. W artykule 27 cytowanej ustawy o sporcie określono zadania własne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie sportu:

- a) tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego;
- b) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może określić w drodze uchwały warunki i tryb finansowania zadania własnego, o którym mowa w ust. 1, wskazując w uchwale cel publiczny z zakresu sportu, który jednostka ta zamierza osiągnąć;
- c) przepisy ustawy nie naruszają uprawnień jednostek samorządu terytorialnego do wspierania kultury fizycznej na podstawie przepisów odrębnych.

Tworzenie warunków do uprawiania sportu przez jednostki samorządu terytorialnego zostało określone jako zadanie własne. Kompetencyjnie zadania te

zamieszczono także w następujących ustawach samorządowych, uzupełniając tym samym ustawę o sporcie:

- Ustawie z dnia 8.03.1990 roku o samorządzie gminnym,
- Ustawie z dnia 5.06.1998 roku o samorządzie powiatowym,
- Ustawie z dnia 5.06.1998 roku o samorządzie województwa.

Finansowanie sportu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego zostało określone przez ustawodawcę i obejmuje ono określone zadania własne poszczególnych samorządów.

1. Na poziomie gminy:

- organizowanie zajęć z wychowania fizycznego (klasy sportowe),
- organizowanie zajęć z rehabilitacji i rekreacji ruchowej,
- prowadzenie gminnych instytucji kultury fizycznej (kluby sportowe funkcjonujące jako stowarzyszenia),
- kluby sportowe funkcjonujące w formie jednostki organizacyjnej gminy.

Należy zwrócić uwagę na to, że gmina nie ma obowiązku prowadzenia wszystkich form przewidzianych w ustawie (np. klubów sportowych). Kwalifikacja zadania jako „własnego i „obowiązkowego” w żaden sposób nie określa spraw, jakie gmina ma obowiązek realizować rzeczywiście. Jeżeli ustawa wprost nakłada na gminę obowiązek świadczenia usług określonego typu (np. działalność biblioteczna, zajęcia wychowania fizycznego), to obowiązkowy charakter zadania uzyskuje realną treść.

2. Na poziomie powiatu:

- organizowanie zajęć z wychowania fizycznego (szkoły ponadgimnazjalne),
- klasy sportowe,
- organizowanie zajęć z rehabilitacji i rekreacji ruchowej,
- prowadzenie powiatowych instytucji kultury fizycznej (kluby sportowe funkcjonujące jako stowarzyszenia),
- kluby sportowe funkcjonujące w formie jednostki organizacyjnej,
- szkoły mistrzostwa sportowego (SMS).

W znowelizowanej ustawie o finansach publicznych zapisano, że „Podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych i niedziałające dla osiągnięcia zysku mogą otrzymać z budżetu jst dotacje na cele publiczne związane z realizacją zadań jednostki”.

3. Na poziomie województwa samorządowego:
  - organizowanie i finansowanie sportu dzieci i młodzieży na poziomie regionalnym,
  - prowadzenie wojewódzkich instytucji kultury fizycznej.

Domeną województwa jest prowadzenie polityki rozwoju województwa: określenie strategii rozwoju województwa, na którą składa się utrzymanie i rozbudowa infrastruktury społecznej i technicznej, wspieranie kształcenia obywateli, nauki i współpracy sfery nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego oraz innowacji, wspieranie rozwoju kultury, kultury fizycznej i sportu młodzieżowego oraz ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa narodowego.

W ustawie o sporcie przewidziano możliwość podjęcia uchwały przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, polegającej na tworzeniu warunków i finansowaniu zadań sprzyjających rozwojowi sportu. Mimo że ustawa nie nakłada na jst obowiązku podejmowania odpowiedniej uchwały, to samorządy terytorialne podejmując wspieranie sportu, muszą się oprzeć na odpowiednim dokumencie prawa miejscowego.

Ustawodawca nałożył na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wskazania w stosownej uchwale celu publicznego z zakresu sportu [Gniatkowski i wsp., 2011], doprowadzając do sytuacji, w której samorząd terytorialny w swojej strategii długookresowej musi się wypowiedzieć co do modelu sportu, jaki chce prowadzić na terenie swojej jednostki. W tym ważnym zapisie ustawowym należy uwzględniać możliwości samorządu w zaspokajaniu takich potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie sportu, jak:

- realizacja zadań dotyczących sportu masowego i wyczynowego,
- zwrócenie uwagi na rozwój fizyczny młodego pokolenia,
- zapewnienie dorosłym osobom możliwości aktywnego wypoczynku,
- wykorzystanie sportu jako narzędzia promocji samorządu terytorialnego i wspomagania rozwoju gospodarczego.

Ustawodawca w całym art. 27 wskazał i rozszerzył możliwości jednostek samorządu terytorialnego wspierania i finansowania sportu. Jednak to, jaki priorytet wybierze dana jednostka samorządu terytorialnego, zależy od niej samej i jej organu stanowiącego. Dobrze by było, żeby główne zadania, cele publiczne poszczególnych samorządów były skoordynowane.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą również korzystać z innych ustaw wspierających kulturę fizyczną, w której mieści się także sport (np. Usta-

wa o pożytku publicznym i wolontariacie). W artykule 28 ust. 1 Ustawy z dnia 25.06.2006 roku o sporcie przewidziano możliwość udzielania dotacji celowych klubom sportowym z zastosowaniem przepisów Ustawy z dnia 27.08.2009 roku o finansach publicznych. Aby klub mógł otrzymać dotację celową, musi spełnić następujące kryteria:

- a) klub sportowy z danej jednostki samorządu terytorialnego nie działa w celu osiągnięcia zysku²;
- b) dotacja może być przeznaczona w szczególności na:
  - realizację programu szkolenia sportowego,
  - zakup sprzętu sportowego,
  - pokrycie kosztów organizowania zawodów sportowych lub uczestnictwa w tych zawodach,
  - sfinansowanie stypendiów sportowych i wynagrodzenia kadry szkoleniowej.

Przyznanie dotacji ma w szczególny sposób wpłynąć na poprawę warunków uprawiania sportu przez członków klubu sportowego lub zwiększyć dostęp społeczności lokalnej do działalności sportowej prowadzonej przez klub sportowy.

Równie ważny jest przepis zawarty w art. 31 Ustawy o sporcie, dotyczący przyznawania przez jednostki samorządu terytorialnego stypendiów sportowych oraz wyróżnień w ramach wspierania sportowców (stypendia, nagrody i wyróżnienia), trenerów i działaczy sportowych (stypendia i nagrody). W ustawie o sporcie stypendia, nagrody i wyróżnienia mogą ustanawiać jednostki samorządu terytorialnego jako:

- a) okresowe stypendia sportowe oraz nagrody i wyróżnienia dla osób fizycznych (sportowców) za osiągnięte wyniki sportowe;
- b) stypendia lub nagrody dla trenerów prowadzących szkolenia zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym;
- c) określone uchwałą, szczegółowe zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień.

---

² Klub sportowy może uzyskać dotację celową z budżetu tej jednostki z zastosowaniem przepisów Ustawy o finansach publicznych z 2009 roku w zakresie udzielania dotacji celowych dla podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą również ustanowić wyróżnienia i nagrody pieniężne dla trenerów i innych osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej. Działania te muszą być poparte właściwą uchwałą jednostki samorządu terytorialnego, w której zawarte są określone warunki oraz tryb przyznawania wyróżnień i nagród pieniężnych z uwzględnieniem osiągnięć na rzecz społeczności lokalnej.

Jeszcze do niedawna dofinansowanie z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę fizyczną, w tym na sport, było przeznaczane na wydatki bieżące i majątkowe, czyli na utrzymanie jednostek budżetowych, które zarządzały określonymi obiektami sportowymi, oraz organizacji pozarządowych wykonujących zadania z zakresu kultury fizycznej i sportu, a także na modernizację i inwestycje obiektów sportowych [Wankiewicz, 2010].

Zakończenie

Konsekwencją przyjęcia ustawy o sporcie jest zmiana celów, zakresu i zastosowań wymogów prawnych w odniesieniu do decyzji dotyczących finansowania sportu i związanych z tym projektów. Sport powinien być w dużym stopniu dofinansowany przez podmioty publiczne i niepubliczne. Finansowanie wielu zadań powinno się odbywać przez łączenia środków z budżetu państwa, samorządu terytorialnego, Unii Europejskiej, środków pozabudżetowych (niepublicznych). W nowej ustawie sprecyzowano warunki wspierania sportu przez organy władzy publicznej, określając je jako zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego polegające na tworzeniu warunków do rozwoju sportu. Jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, czy sejmiki wojewódzkie) mogą określić w drodze uchwały zasady wspierania sportu, uwzględniając cel publiczny, między innymi przez poprawę warunków uprawiania sportu, zawodników lub zwiększenie dostępności społeczności lokalnych do działalności sportowej. Zadaniem organu będącego jednostką samorządu terytorialnego jest między innymi to, żeby te cele były każdorazowo określone w uchwale. Ustawa określa sposób wydatkowania środków, czyli na co można przeznaczyć takie środki. Dotychczasowe uchwały samorządów często były podważane przez regionalne izby obrachunkowe, według których nie można płacić wynagrodzenia zawodnikom lub trenerom. W nowej ustawie wyraźnie określono, że dotacja może być przeznaczona na realizację programów szkolenia sportowego, zakup

sprzętu sportowego, pokrycie kosztów organizowania zawodów i uczestnictwa w tych zawodach, pokrycie kosztów związanych z wynajmem obiektów do celów szkolenia sportowego, finansowanie stypendiów czy wynagrodzenia kadry szkoleniowej. To jest dość szeroka formuła, która pozwala samorządom doprecyzować, na co mogą być przeznaczone środki publiczne.

Literatura

- Gniatkowski M., Kędziora M., Kokot P., Danielczak R., Rzeszotarski R., Gałęski M., *Ustawa o sporcie – komentarz*, red. M. Gniatkowski. Wydawnictwo Presscom, Wrocław 2011.
- <http://www.cie.gov.pl>, 2011.
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie szczegółowego zakresu działania MSiT, DzU nr 216, poz. 1065.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 23.08.2005 w sprawie utworzenia Ministerstwa Sportu i Turystyki, DzU nr 165, poz. 1368, z późn. zm.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 29.12.2009, DzU 2010, nr 8, poz. 52.
- Ustawa o pożytku publicznym i wolontariacie, DzU 2003, nr 96, poz. 873.
- Ustawa o sporcie z 25.06.2010 r., DzU nr 127, poz. 857, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, DzU nr 157, poz. 1240, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, DzU 2005, nr 249, poz. 2104, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 4.09.1997 r. o działach administracji rządowej, DzU, nr 141, poz. 943 z późn. zm.
- Wankiewicz B., *Miejsce samorządu terytorialnego w finansowaniu kultury fizycznej*, w: *Zarządzanie i ekonomika usług – doświadczenia i kierunki zmian*, red. P. Niedzielski, W. Downar, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010.
- Wankiewicz B., *Rozwój szkół mistrzostwa sportowego – źródła finansowania z uwzględnieniem samorządu terytorialnego*, w: *Zarządzanie polskim sportem w gospodarce rynkowej*, red. B. Sojkin, Z. Waškowski, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań 2011.
- www.mrr.gov.pl, 2011.

**THE INFLUENCE OF SPORT ON THE LOCAL DEVELOPMENT
IN THE LIGHT OF A SPORT LAW**

Summary

The article concerns the influence of sport on the local development in the light of a new sport law. It also talks about the completion of tasks by units of local government in the field of sport as well as financing sport by country budget and European Union's resources. The sport law made it possible for local government to finance tasks which were so far impossible due to the lack of law regulations. The law also determines the rules of doing and organizing sport for local society.

Translated by Julia Wankiewicz